

Forfatter: Holberg, Ludvig

Titel: Værker i tolv bind 3-7: Komedier

Citation: Holberg, Ludvig: "Værker i tolv bind 3-7: Komedier", i Holberg, Ludvig: *Værker i tolv bind 3-7: Komedier*, udg. af F. J. Billeskov Jansen , Rosenkilde og Bagger, 1969-1971, s. 85. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-holb05val-shoot-idm140203110835344.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Værker i tolv bind 3-7: Komedier

SCEN. 6.

Sganarell. Oldfux.

SGANARELL

Nu skal ikke Fanden selv kunde kiende mig udi denne Dragt. Men see, der seer jeg een af Leanders Folk. Han kommer ret beleyligt.

OLDFUX

Serviteur, Hr. Magister!

SGANARELL

Jeg er ikke Magister, men ikkun Doctor.

OLDFUX

Maatte jeg spørge, hvad slags Doctor han er?

SGANARELL

Jeg er een af de sorte Doctore; I kand jo see paa min Dragt, hvilken Doctor jeg er.

OLDFUX

Alle Doctore gaaer her klædte ligeledes. Jeg vil viide, i hvad Videnskab I er Doctor.

SGANARELL

Jeg er Doctor i Doctorskab.

OLDFUX

Er I Doctor Medicinæ, Juris, Theologiæ eller Philosophiæ?

SGANARELL

Jeg er Doctor i det sidste.

Oldfux gir ham et Ørfigen.

SGANARELL

Au! hvorfor slaaer I mig?

OLDFUX

Er I Doctor Philosophiæ eller Philosophus, saa veed jeg, at I maa kunde taale et Orfigen; thi en ret Philosophus, naar man slaaer ham paa et Ore, saa rækker han et andet frem.

SGANARELL

Ney Monsieur, jeg er ikke Doctor i Ørfigen. Jeg er Doctor i det første, som I spurte mig om. Jeg er Doctor i Piller.

OLDFUX

Saa beder jeg da ydmygst om Forladelse, Hr. Doctor! havde jeg vidst det, saa havde jeg ikke slaget 86 ham. Det var hans egen skyld, at han gav sig ud for en Philosophus, hvilket slags Folk har ingen visse Indkomster, men lever af extra, som er Ørfigen og Næsestiver. Jeg har anden Respect for en Doctor Medicinæ. Det er andet end en stakkels Philosophus, hvis Gage er Fattigdom og Hug; Da derimod den første slaaer Folk ihjel, hvor han kand træffe dem, og faaer Penge til. Men det er mig kiært, at jeg finder Hr. Doctor her. Jeg er saa meget plaget med calore intestinorum; hvad raader han mig at bruge derfor?

SGANARELL

Det er ikke saadant jeg er Doctor udi. Jeg er Doctor i --- I kand vel vide, hvad jeg vil siige, nu ligger det mig paa Tungen, udi - -

OLDFUX

Aa jeg veed nok, I er maaskee Doctor Juris?

SGANARELL

Ja ja, saa er det.

OLDFUX

Er det Juris civilis eller canonici?

SGANARELL

I begge to; thi jeg er ligesaa meget dreven i det eene, som i det andet.

OLDFUX

Det er mig kiært; saa vil jeg consulere ham i en Casu, som jeg har Tvistighed om.

SGANARELL

sagte.

Det er en forbandet Karl. *Høyt.* Ney Monsieur, I begriber ikke min Meening. Jeg er Doctor i det 3die.

OLDFUX

Men min Hr. Doctor i det 3die, naar jeg gir ret agt paa hans Tale og alting, saa troer jeg heller, at han er en Spion.

SGANARELL

Spion? jo jo! I skal nok see, at Doctore gjør sig saa gemeene, at de gaaer om at spionere. Dersom jeg havde Vidne paa jer Mund, kunde I komme i stor Ulykke. I kiender ikke vor Facultet ret, det merker jeg, ellers talte I ikke saa dristigt. Vi Doctore lar os min Troe ikke spille paa Næsen.

OLDFUX

Min Hr. Doctor i det 3die, jeg lar mig ikke afspiise med Snak. Bekiend kun Sandheden.

SGANARELL

Monsieur! hvis I lar mig ikke være med 87 Fred, skal I ha, førend I veed et Ord deraf, en Guulsot paa Halsen, som er incurabel.

OLDFUX

Og hvis I ikke bekiender, min Hr. Doctor i det 3die, saa skal I faae en Blodsot paa jer Ryg af min Kaarde.

SGANARELL

Hvad skal jeg bekiende?

OLDFUX

At du est en Spion.

SGANARELL

Jeg troer, Manden er gall. I kand jo vel see, at jeg er ingen Spion; min Klæde-Dragt beviiser jo, at jeg er en af de beste Doctore, nogen vil forlange. Jeg svær ved alt det som helligt er udi et Apothek, ved Piller, Clisterer, Podagra, Chiragra, Ligtorne, Frantzøser, Smaakopper, Mæslinger etc. etc. etc. at hvis I ikke gaaer strax bort, skal jeg rede jer saa til, at jer heele Blod skal blive til Theriac, og at I skal blive soldt til et Apothec at gjøre Medicin af.

OLDFUX

Det er nogle herlige Guder, du svær ved, jeg svær ved min Kaarde, mine Hænder, mine Arme, mine

Det er nogle herlige Sager, du svær ved. Jeg svær ved min Raarud, mine Hænder, mine Arme, mine Knæbel-Barter, at hvis du ikke bekiender, saa --

SGANARELL

I maa være fra jer Forstand, Monsieur! hvordan skulde jeg føre saadan Dragt, hvis jeg ikke var Doctor?

OLDFUX

Der gaaer saa manganen Slyngel i Doctor-Klæer, og er derfor just ikke Doctor. Om man vilde kaste saadan en Kiol paa en Abe, blir han derfor Doctor?

SGANARELL

Ja, saa blev han i det ringeste en Abe-Doctor.

OLDFUX

Eftersom det bestaaer i Kiolen alleene, saa vil jeg strax skille dig ved din Doctor-Grad. Træk ud!

SGANARELL

Hey hielp! hvor er I? Pest, Feber, Tand-Piine, Vattersoet, Guulsoet, Svindsoet, og alt hvad som dependerer af Facultetet! griber alle paa eengang denne forbandede Karl, der bespotter Medicinen uden at have ringeste Respect enten for hans Caracteer eller Klæde-Dragt.

OLDFUX

Fort, fort, træk ud.

SGANARELL

Det skal ikke alleene hævnes paa jer, 88 men paa jer heele Familie; thi I skal inden 24 Timer døe den skiendeligste Død, ikke af Menneske-Pest, men af Qvæg-Pest, ligesom Bæster.

OLDFUX

trækker Kiolen af ham.

Ha ha, nu kiender jeg Manden. Det er Sganarell. Du blev tilig nok Doctor til din Ulykke. Er du ikke Sganarell?

SGANARELL

Jo nu er jeg Sganarell, men da jeg bar den lange Kiol, var jeg Doctor.

OLDFUX

Jeg skal strax lære dig, hvad det er at fare med Løgn.

SGANARELL

Jeg løy min Troe ikke, thi der er mange, hvis Doctorskab hænger alleene i Kiolen.

OLDFUX

Hør Sganarell, du er den første af Fiendens Parti, som er falden i vore Hænder, derfor maa du døe, for at jage Skræk i de andre.

SGANARELL

paa Knæ.

Aa! Hr. Captein, spar mit Liv.

OLDFUX

Ney, du maa døe.

SGANARELL

Aa! Hr. Major!

OLDFUX

Fort, fort, ingen Snak.

SGANARELL

Aa! Hr. Oberst Lieutenant!

OLDFUX

Ingen Snak, du skal døe.

SGANARELL

Aa! Hr. Bregadeer!

OLDFUX

Ræk kun Halsen frem, det skal snart være giort.

SGANARELL

Aa! Hr. General!

Oldfux trækker Kaarden.

SGANARELL

Aa! Hr. Chur-Første!

OLDFUX

Vil du da bekiende alt det du veed, og tilstaae, at du est en Cujon?

SGANARELL

Aa ja, og en Carnali til.

Oldfux tar Knæbel-Barterne af og sætter Hatten op.

SGANARELL

Hvad Fanden er dette? Monsr. Oldfux! det er jo jer?

OLDFUX

Ja hvad andet, Hr. Doctor i det 3die? Du forretter ikke ilde hvad som dig blir betroet.

SGANARELL

Gid I faae en Ulykke med jer Harcelering. Jeg skal min Troe siige det til Polidor.

89

OLDFUX

Og jeg skal ogsaa give ham en udførlig Beretning, hvordan du har skicket dig i din Ambassade.

SGANARELL

Dog jeg vil ikke klage, dersom I vil tie.

OLDFUX

Ney jeg skal ikke røbe dig. Men forret dit Ærende bedre en anden gang.